

กระแสการบริโภคสินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ผลักดันผู้ประกอบการเวียดนามเร่งยกระดับสู่การผลิตอย่างยั่งยืน

1. เนื้อข่าว

กระแสการบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมกำลังเข้ามามีบทบาทสำคัญในการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการแข่งขันของภาคธุรกิจ โดยผู้บริโภคจำนวนหนึ่งมีความเต็มใจที่จะจ่ายเงินเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 20 เพื่อเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ขณะที่ตลาดส่งออกระหว่างประเทศต่างยกระดับมาตรฐานด้านการปล่อยก๊าซเรือนกระจก และการตรวจสอบย้อนกลับอย่างเข้มงวดมากขึ้น ส่งผลให้ผู้ประกอบการเวียดนามจำเป็นต้องเร่งปรับตัวทั้งด้านกระบวนการผลิต การบริหารจัดการห่วงโซ่อุปทาน และการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อรักษาขีดความสามารถในการแข่งขันและรองรับข้อกำหนดทางการค้าระหว่างประเทศที่เปลี่ยนแปลงไป โดยประเด็นดังกล่าวเป็นสาระสำคัญของการเสวนาหัวข้อ “When People Go Green – Businesses Adapt” ภายใต้กรอบงานวันสิ่งแวดล้อมเวียดนาม ประจำปี 2569 (Vietnam Green Day 2026) ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า การเปลี่ยนผ่านสู่เศรษฐกิจที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (Green Transition) กำลังเป็นปัจจัยกำหนดทิศทางการแข่งขันทางธุรกิจ และผลักดันให้ภาคเอกชนต้องยกระดับมาตรฐานการผลิตสู่ความยั่งยืนควบคู่กับการควบคุมการปล่อยก๊าซเรือนกระจกและการดำเนินธุรกิจที่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อมมากยิ่งขึ้น

นาย Nguyen Cong Minh Bao ประธานเจ้าหน้าที่บริหารบริษัท Green Transition เปิดเผยว่า ความต้องการผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยผู้บริโภคมิได้พิจารณาเฉพาะคุณลักษณะ คุณภาพ และราคาสินค้าเท่านั้น แต่ยังให้ความสำคัญกับความรับผิดชอบด้านสิ่งแวดล้อมและสังคมของผู้ประกอบการมากขึ้น ทั้งนี้ ผู้บริโภคกลุ่มหนึ่งมีความเต็มใจที่จะจ่ายเงินเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 20 สำหรับผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม สะท้อนให้เห็นว่าปัจจัยด้านการพัฒนาอย่างยั่งยืนกำลังมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าเพิ่มขึ้น ควบคู่กับเกณฑ์การพิจารณาแบบดั้งเดิม เช่น ราคาและประโยชน์ใช้สอย อย่างไรก็ตาม แม้ประชาชนจะมีความตระหนักรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมากขึ้น แต่การเปลี่ยนผ่านจากการรับรู้ไปสู่

การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในทางปฏิบัติยังจำเป็นต้องอาศัยระยะเวลาและความร่วมมือจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วน โดยนาย Nguyen Cong Minh Bao ยกตัวอย่างข้อมูลจากการจัดงาน Vietnam Green Day 2026 ซึ่งมีปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกทั้งหมดประมาณ 34 ตันคาร์บอนไดออกไซด์ แบ่งเป็นการปล่อยจากกิจกรรมภายในของคณะผู้จัดงานประมาณ 15.6 ตัน หรือร้อยละ 46 และจากกิจกรรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดงาน อาทิ การเดินทาง การบริโภคอาหาร และการใช้จ่ายของผู้เข้าร่วมงานอีกประมาณ 18.4 ตัน หรือร้อยละ 54 ตัวเลขดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า การปล่อยก๊าซเรือนกระจกมิได้เกิดจากการดำเนินงานของหน่วยงานผู้จัดงานเพียงอย่างเดียว แต่ยังได้รับอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญจากพฤติกรรมของผู้เข้าร่วมงานด้วย ดังนั้น การลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจึงจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างผู้จัดงานและภาคประชาชน โดยเริ่มจากการตรวจวัดและจำแนกแหล่งกำเนิดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก เพื่อกำหนดมาตรการลดการปล่อยได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

ในส่วนของภาคธุรกิจ แนวโน้มการเปลี่ยนผ่านสู่เศรษฐกิจที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมกำลังสร้างแรงกดดันให้ผู้ประกอบการที่เข้าร่วมในห่วงโซ่อุปทานระหว่างประเทศต้องปรับตัวตามกรอบกฎหมายและมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมของประเทศคู่ค้า โดยเฉพาะภาคเกษตรกรรมซึ่งต้องให้ความสำคัญกับคุณภาพสินค้า ความโปร่งใสของแหล่งที่มาของวัตถุดิบ และการตรวจสอบย้อนกลับตลอดกระบวนการผลิต นาย Dang Bui Khue ผู้อำนวยการฝ่ายสิ่งแวดล้อมและสังคม บริษัท Thanh Thanh Cong – Bien Hoa Joint Stock Company (AgriS) กล่าวว่า ผู้ประกอบการเวียดนามจำเป็นต้องปรับตัวให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของกรอบกฎหมายและข้อกำหนดด้านสิ่งแวดล้อมในตลาดส่งออก โดยรัฐบาลเวียดนามได้ออกกฤษฎีกาเลขที่ 37/2026/NĐ-CP ลงวันที่ 23 มกราคม 2569 ซึ่งกำหนดรายละเอียดของบทบัญญัติและมาตรการในการจัดระเบียบและชี้นำการดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยคุณภาพผลิตภัณฑ์และสินค้า (Law on Product and Goods Quality) ครอบคลุมหลักเกณฑ์ด้านการบริหารจัดการคุณภาพสินค้า การแสดงฉลากสินค้า และการตรวจสอบย้อนกลับผลิตภัณฑ์และสินค้า นอกจากนี้ ต้นทุนที่เกี่ยวข้องกับการปล่อยก๊าซเรือนกระจกยังมีแนวโน้มกลายเป็นปัจจัยสำคัญต่อความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการ โดยราคาคาร์บอนเครดิต (Carbon Credits) เคยปรับตัวขึ้นไปอยู่ที่เกือบ 70 ยูโรต่อตันคาร์บอนไดออกไซด์ ขณะเดียวกัน ตลาดส่งออกบางแห่งที่มีข้อกำหนดด้านความยั่งยืนในระดับสูงได้กำหนดให้ผู้ประกอบการต้องเปิดเผยข้อมูลการประเมินรอยเท้าคาร์บอนของผลิตภัณฑ์ (Product Carbon Footprint: PCF) เป็นรายผลิตภัณฑ์ เพื่อแสดงปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกที่เกิดขึ้นตลอดกระบวนการผลิต

เพื่อตอบสนองต่อข้อกำหนดดังกล่าว บริษัท AgriS อยู่ระหว่างพัฒนาแพลตฟอร์มการตรวจสอบย้อนกลับ ซึ่งนอกจากจะรองรับการจัดเก็บข้อมูลตามที่กำหนดไว้ในกฤษฎีกาเลขที่ 37/2026/NĐ-CP แล้ว ยังขยายขอบเขตการจัดเก็บข้อมูลให้ครอบคลุมถึงสถานที่เพาะปลูก สภาพดิน สภาพแวดล้อมและเงื่อนไขทางการเกษตร สถานการณ์การเกิดโรคพืช ตลอดจนข้อมูลการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในกระบวนการเพาะปลูกและการผลิต โดยการพัฒนาระบบฐานข้อมูลแบบครบวงจร ตั้งแต่แหล่งจัดหาวัตถุดิบจนถึงผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป จะช่วยให้ผู้ประกอบการสามารถติดตามและควบคุมกระบวนการผลิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนจัดเตรียมข้อมูลให้สอดคล้องกับข้อกำหนดของตลาดส่งออกได้อย่างครบถ้วน นอกจากนี้ ระบบดังกล่าวยังสามารถสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อสนับสนุนกิจกรรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (Green Finance) สำหรับเกษตรกรและผู้ผลิต เพื่อใช้ในการลงทุนและปรับเปลี่ยนวิธีการเพาะปลูกให้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมมากขึ้น

อันจะช่วยส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคเกษตรกรรมในกระบวนการเปลี่ยนผ่านสู่การพัฒนาเศรษฐกิจที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นรูปธรรม

ขณะเดียวกัน ปัญหาการจัดการของเสียและการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่ากำลังเป็นประเด็นสำคัญสำหรับภาคอุตสาหกรรมก่อสร้าง โดยเฉพาะในเขตเมืองที่มีการขยายตัวอย่างรวดเร็ว ซึ่งส่งผลให้ปริมาณขยะจากการก่อสร้างเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ คาดการณ์ว่าในปี 2569 นครโฮจิมินห์จะมีขยะจากการก่อสร้างประมาณ 6 ล้านตัน หรือเทียบเท่ากับปริมาตรของสระว่ายน้ำขนาดมาตรฐานโอลิมปิกประมาณ 2,000 สระ นาย Williamson Derek ระบุว่า ก่อนปี 2533 นครโฮจิมินห์มีความหนาแน่นของสิ่งปลูกสร้างค่อนข้างต่ำ แต่ภายหลังจากนั้น กิจกรรมการก่อสร้างได้ขยายตัวควบคู่กับการลงทุนและการพัฒนาเมือง ส่งผลให้มีการใช้วัสดุก่อสร้างและเกิดของเสียจากกระบวนการก่อสร้างเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ ภายใต้สถานการณ์ดังกล่าว บริษัท INSEE Vietnam จึงอยู่ระหว่างศึกษาวิจัยแนวทางการนำขยะจากการก่อสร้างกลับมารีไซเคิล โดยมุ่งเน้นการนำวัสดุเหลือใช้จากการรื้อถอนอาคารและสิ่งปลูกสร้างกลับมาใช้ประโยชน์ แทนการนำไปกำจัดหรือฝังกลบทั้งหมด ทั้งนี้ บริษัทกำลังศึกษาความเป็นไปได้ในการรีไซเคิลของเสียประเภทของแข็งที่เกิดจากวัสดุก่อสร้าง และมีแผนดำเนินการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมในระยะต่อไป เพื่อพัฒนาแนวทางการจัดการของเสียและส่งเสริมการใช้ทรัพยากรหมุนเวียนให้เกิดประโยชน์สูงสุด

นอกจากนี้ ข้อกำหนดด้านสิ่งแวดล้อมของตลาดต่างประเทศ โดยเฉพาะสหภาพยุโรป กำลังเป็นอีกปัจจัยสำคัญที่ผลักดันให้ผู้ประกอบการต้องยกระดับมาตรฐานการผลิตและการบริหารจัดการห่วงโซ่อุปทาน โดยกฎระเบียบว่าด้วยสินค้าที่ปลอดจากการตัดไม้ทำลายป่า (European Union Deforestation Regulation: EUDR) และมาตรการปรับราคาคาร์บอนก่อนข้ามพรมแดน (Carbon Border Adjustment Mechanism: CBAM) กำหนดข้อเรียกร้องที่เข้มงวดมากขึ้นเกี่ยวกับความโปร่งใสของห่วงโซ่อุปทาน การควบคุมการปล่อยก๊าซเรือนกระจก และการตรวจสอบย้อนกลับแหล่งที่มาของผลิตภัณฑ์ ส่งผลให้ผู้ประกอบการที่ต้องการรักษาความสามารถในการแข่งขันและเข้าถึงตลาดส่งออกจำเป็นต้องพัฒนาระบบข้อมูลและปรับปรุงกระบวนการผลิตให้สอดคล้องกับมาตรฐานดังกล่าว

ในด้านพฤติกรรมผู้บริโภค นาย Phan Tung Lam ผู้อำนวยการช่องทางพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ บริษัท Signify Vietnam กล่าวว่า ผู้บริโภครุ่นใหม่มีแนวโน้มให้ความสำคัญกับผลิตภัณฑ์ที่ไม่เพียงตอบสนองความต้องการด้านประโยชน์ใช้สอย แต่ยังต้องเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมด้วย โดยเฉพาะผลิตภัณฑ์ประเภทอุปกรณ์และระบบแสงสว่าง ซึ่งผู้บริโภคมิได้พิจารณาเฉพาะคุณสมบัติด้านการถนอมสายตาเท่านั้น แต่ยังให้ความสำคัญกับอายุการใช้งาน ความทนทาน และประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากรมากขึ้น ส่งผลให้แนวโน้มการเลือกซื้อสินค้ามีการเปลี่ยนแปลงจากผลิตภัณฑ์ที่มีอายุการใช้งานสั้นและจำเป็นต้องเปลี่ยนทดแทนบ่อยครั้ง ไปสู่ผลิตภัณฑ์ที่มีความทนทานและสามารถใช้งานได้ในระยะยาว เพื่อลดปริมาณขยะและการใช้ทรัพยากรในการผลิตสินค้าใหม่ ทั้งนี้ แนวโน้มดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า การบริโภคสินค้าและบริการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมกำลังขยายขอบเขตจากการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ที่คำนึงถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ไปสู่การให้ความสำคัญกับวงจรชีวิตผลิตภัณฑ์และการใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืน ซึ่งจะเป็นแรงผลักดันให้ภาคธุรกิจเวียดนามต้องปรับปรุงทั้งกระบวนการผลิต การบริหารจัดการห่วงโซ่อุปทาน และการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้สอดคล้องกับความคาดหวังของผู้บริโภคและมาตรฐานการค้าระหว่างประเทศที่เปลี่ยนแปลงไป

(แหล่งที่มา https://vneconomy.vn/ ฉบับวันที่ 9 พฤศจิกายน 2569)

สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ นครโฮจิมินห์

2. วิเคราะห์ผลกระทบ

กระแสการบริโภคสินค้าและบริการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมกำลังส่งผลให้รูปแบบการแข่งขันของภาคธุรกิจเวียดนามเปลี่ยนแปลงไปอย่างมีนัยสำคัญ โดยผู้บริโภคมิได้พิจารณาเฉพาะคุณภาพ ราคา และประโยชน์ใช้สอยของสินค้าเท่านั้น แต่ยังให้ความสำคัญกับกระบวนการผลิต แหล่งที่มาของวัตถุดิบ ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และความรับผิดชอบต่อสังคมของผู้ประกอบการมากขึ้น ส่งผลให้การดำเนินธุรกิจอย่างยั่งยืนกลายเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างความเชื่อมั่นและความได้เปรียบทางการแข่งขัน โดยผู้ประกอบการที่สามารถแสดงผลการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมได้อย่างเป็นรูปธรรมและตรวจสอบได้ ย่อมมีโอกาสสร้างความแตกต่างของผลิตภัณฑ์ เพิ่มมูลค่าสินค้า และรักษาฐานลูกค้าได้ดีกว่าธุรกิจที่มุ่งเน้นการแข่งขันด้านราคาเป็นหลัก ทั้งนี้ ทิศทางดังกล่าวสอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจของนครโฮจิมินห์ ซึ่งนาย Bui Minh Thanh รองประธานคณะกรรมการประชาชนนครโฮจิมินห์ ระบุว่า เมืองตั้งเป้าหมายให้อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจอยู่ในระดับสองหลักในช่วงหลายปีข้างหน้า โดยต้องดำเนินควบคู่กับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน ทั้งนี้ นครโฮจิมินห์กำหนดให้การเปลี่ยนผ่านสู่เศรษฐกิจที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การเปลี่ยนผ่านสู่ดิจิทัล และนวัตกรรม เป็นเสาหลักเชิงยุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและการพัฒนาเมือง โดยตั้งเป้าหมายให้ระบบขนส่งสาธารณะทั้งหมดใช้พลังงานสะอาดภายในปี 2573 ขณะเดียวกัน เมืองยังเผชิญกับปัญหาขยะมูลฝอยประมาณ 14,000 ตันต่อวัน หรือเฉลี่ยประมาณ 1 กิโลกรัมต่อคนต่อวัน จึงให้ความสำคัญกับการพัฒนาเศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) เพื่อปรับเปลี่ยนรูปแบบการผลิตและการบริโภคจากระบบที่ใช้ทรัพยากรแล้วทิ้งไปสู่การใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ การนำกลับมาใช้ซ้ำ และการรีไซเคิล โดยส่งเสริมการคัดแยกขยะตั้งแต่ต้นทาง การพัฒนาอุตสาหกรรมรีไซเคิล การแปรรูปขยะเป็นพลังงาน นิคมอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ และระบบโลจิสติกส์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม นโยบายดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าการจัดการสิ่งแวดล้อมมิใช่เพียงภารกิจด้านสาธารณสุขหรือการพัฒนาเมืองเท่านั้น แต่ยังเป็นกลไกสำคัญในการเพิ่มผลิตภาพ ลดต้นทุนการดำเนินงาน และสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจจากการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า

อย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนผ่านสู่การพัฒนาเศรษฐกิจที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมจะเกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมได้ จำเป็นต้องอาศัยมาตรการดำเนินงานที่สามารถวัดผลและประเมินประสิทธิภาพได้อย่างชัดเจน ทั้งในระดับชุมชนและภาคธุรกิจ โดยนาย Tran Xuan Tuan รองผู้อำนวยการสำนักงานหนังสือพิมพ์และสถานีวิทยุโทรทัศน์นครโฮจิมินห์ และบรรณาธิการบริหารหนังสือพิมพ์ Tuổi Trẻ ยกตัวอย่างโครงการลดขยะในชุมชน Nam Yên ของนครดานัง ซึ่งส่งเสริมให้ประชาชนคัดแยกขยะออกเป็น 3 ประเภท นำขยะอินทรีย์ไปผลิตปุ๋ย รวบรวมวัสดุที่สามารถนำกลับมารีไซเคิลได้ และลดการใช้พลาสติกแบบใช้ครั้งเดียวทิ้ง ส่งผลให้ภายในระยะเวลา 5 เดือน ปริมาณขยะเฉลี่ยต่อครัวเรือนลดลงเกือบร้อยละ 95 และปริมาณขยะที่นำไปยังจุดรวบรวมลดลงมากกว่าร้อยละ 92 ขณะเดียวกัน ภาคเอกชนเริ่มนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการทรัพยากรและลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก อาทิ บริษัท Duy Tan Recycling ซึ่งลงทุนในเทคโนโลยีรีไซเคิลขวดพลาสติกแบบ Bottle-to-Bottle เพื่อแปรรูปขวดพลาสติกใช้แล้วกลับมาเป็นวัตถุดิบสำหรับผลิตขวดใหม่ พร้อมติดตั้งระบบผลิตไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์บนหลังคาโรงงาน ช่วยลดการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ได้หลายพันตันต่อปี นอกจากนี้ บริษัท Vinamilk ยังดำเนินมาตรการเพื่อมุ่งสู่เป้าหมายการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ (Net Zero) ภายในปี 2593 ครอบคลุมการทำเกษตรกรรมอย่างยั่งยืน การใช้พลังงานหมุนเวียน ตลอดจนการปรับปรุงกระบวนการผลิตและระบบโลจิสติกส์ โดยในปี 2567

มีสถานประกอบการ 3 แห่ง ประกอบด้วยโรงงาน 2 แห่ง และฟาร์ม 1 แห่ง ได้รับการรับรองความเป็นกลางทางคาร์บอน (Carbon Neutrality) ตัวอย่างดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า การลงทุนด้านเทคโนโลยีและการปรับปรุงกระบวนการดำเนินงานสามารถสร้างผลตอบแทนทางเศรษฐกิจควบคู่กับการลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ทั้งจากการลดการใช้วัตถุดิบและพลังงาน การลดต้นทุนการกำจัดของเสีย และการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญต่อการยกระดับผลิตภาพและความสามารถในการแข่งขันของภาคอุตสาหกรรมในระยะยาว

ในด้านอุปสงค์ภายในประเทศ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมผู้บริโภคกำลังเป็นแรงผลักดันให้ผู้ประกอบการต้องยกระดับคุณภาพสินค้าและความโปร่งใสของกระบวนการผลิตให้สอดคล้องกับความคาดหวังของตลาดมากขึ้น โดยกิจกรรมวันสิ่งแวดล้อมเวียดนาม ประจำปี 2569 (Vietnam Green Day 2026) ซึ่งจัดโดยหนังสือพิมพ์อิเล็กทรอนิกส์ Tuổi Trẻ กรมการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ กระทรวงเกษตรและสิ่งแวดล้อม และพันธมิตรรีไซเคิลบรรจุภัณฑ์เวียดนาม (PRO Vietnam) ภายใต้แนวคิด “การเปลี่ยนผ่านสู่เศรษฐกิจที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม – ประสิทธิภาพและความยั่งยืน” (Green Transition – Efficiency and Sustainability) มีเป้าหมายส่งเสริมเศรษฐกิจหมุนเวียนและสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับการบริโภคอย่างยั่งยืน ทั้งนี้ จากการพบปะผู้บริโภคในกิจกรรมที่ผ่านมา ผู้ประกอบการพบว่าผู้บริโภคมีความสนใจค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น โดยให้ความสำคัญกับคุณภาพ แหล่งที่มาของสินค้า และคุณค่าด้านความยั่งยืนมากขึ้น นอกจากนี้ แนวคิดดังกล่าวยังขยายไปสู่ตลาดวัสดุก่อสร้าง ซึ่งผู้บริโภคและผู้พัฒนาโครงการเริ่มให้ความสำคัญกับวัสดุที่มีการปล่อยก๊าซเรือนกระจกต่ำ ควบคู่กับคุณภาพ ความแข็งแรง และอายุการใช้งานของผลิตภัณฑ์ ส่งผลให้ผู้ผลิตวัสดุก่อสร้างที่สามารถพัฒนาผลิตภัณฑ์และปรับปรุงกระบวนการผลิตเพื่อลดการปล่อยคาร์บอนมีโอกาสเพิ่มมูลค่าสินค้าและขยายฐานตลาดได้มากขึ้น แนวโน้มดังกล่าวจึงสะท้อนถึงการเปลี่ยนแปลงของอุปสงค์ที่ให้ความสำคัญกับคุณค่าด้านสิ่งแวดล้อมควบคู่กับคุณสมบัติของสินค้า และอาจนำไปสู่การปรับโครงสร้างการแข่งขันในหลายอุตสาหกรรม โดยเฉพาะอุตสาหกรรมที่มีการใช้พลังงานและทรัพยากรในกระบวนการผลิตสูง

จากแนวโน้มดังกล่าว การเปลี่ยนผ่านสู่การพัฒนาเศรษฐกิจที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมกำลังยกระดับความยั่งยืนให้เป็นองค์ประกอบสำคัญของขีดความสามารถในการแข่งขัน มิใช่เพียงเครื่องมือทางการตลาดหรือการสร้างภาพลักษณ์องค์กรอีกต่อไป ผู้ประกอบการจึงจำเป็นต้องปรับปรุงการดำเนินธุรกิจตลอดห่วงโซ่อุปทาน ตั้งแต่การจัดหาวัตถุดิบ การผลิต การใช้พลังงาน การจัดการของเสีย ไปจนถึงการขนส่งและการเปิดเผยข้อมูลต่อผู้บริโภค โดยเฉพาะผู้ประกอบการที่ดำเนินธุรกิจระหว่างประเทศหรือเป็นส่วนหนึ่งของห่วงโซ่การผลิตเพื่อการส่งออก ซึ่งต้องเผชิญกับข้อกำหนดด้านสิ่งแวดล้อมและการตรวจสอบย้อนกลับที่เข้มงวดขึ้น อาทิ ระเบียบว่าด้วยสินค้าที่ปลอดจากการตัดไม้ทำลายป่าของสหภาพยุโรป (EUDR) และมาตรการปรับราคาคาร์บอนก่อนข้ามพรมแดน (CBAM) ซึ่งส่งผลให้การควบคุมการปล่อยก๊าซเรือนกระจก การตรวจสอบแหล่งที่มาของวัตถุดิบ และการจัดทำข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมกลายเป็นเงื่อนไขสำคัญในการรักษาสิทธิการเข้าถึงตลาด ทั้งนี้ แม้การลงทุนเพื่อปรับเปลี่ยนกระบวนการผลิต การใช้เทคโนโลยีที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และการพัฒนาระบบตรวจสอบย้อนกลับอาจเพิ่มภาระต้นทุนในระยะเริ่มต้น แต่หากสามารถดำเนินการอย่างเป็นระบบ ย่อมช่วยลดการใช้พลังงานและทรัพยากร เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ลดความเสี่ยงจากการไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดของประเทศคู่ค้า และเสริมสร้างความน่าเชื่อถือของสินค้าในตลาดระหว่างประเทศได้ในระยะยาว

3. นำเสนอโอกาส/แนวทาง

การเปลี่ยนผ่านสู่เศรษฐกิจที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมของเวียดนามส่งผลให้ผู้ประกอบการไทยทั้งในประเทศและที่ดำเนินธุรกิจในเวียดนามต้องเผชิญทั้งโอกาสทางการค้าและแรงกดดันในการปรับตัว โดยเฉพาะการยกระดับมาตรฐานการผลิต การลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก และการตรวจสอบย้อนกลับตลอดห่วงโซ่อุปทาน เนื่องจากผู้บริโภคมีแนวโน้มให้ความสำคัญกับคุณค่าด้านสิ่งแวดล้อมมากขึ้น และบางส่วนยินดีจ่ายเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 20 สำหรับสินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ขณะเดียวกัน ข้อกำหนดด้านสิ่งแวดล้อมของตลาดส่งออกสำคัญ โดยเฉพาะสหภาพยุโรป ภายใต้ EUDR และ CBAM อาจเพิ่มภาระต้นทุนและความซับซ้อนในการดำเนินธุรกิจ โดยเฉพาะผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมเกษตรและอาหาร วัสดุก่อสร้าง สิ่งทอ และสินค้าอุตสาหกรรมที่ใช้พลังงานและทรัพยากรสูง ดังนั้น ผู้ประกอบการไทยที่ส่งออกสินค้าไปยังเวียดนามหรือใช้เวียดนามเป็นฐานการผลิตและส่งออก จำเป็นต้องเร่งพัฒนาระบบจัดเก็บข้อมูลแหล่งที่มาของวัตถุดิบ การประเมินรอยเท้าคาร์บอนของผลิตภัณฑ์ และการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อรักษาความสามารถในการแข่งขันและลดความเสี่ยงจากการไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานการค้าระหว่างประเทศ

ผู้ประกอบการไทยควรให้ความสำคัญกับการลงทุนในเทคโนโลยีการผลิตที่ประหยัดพลังงาน การใช้พลังงานหมุนเวียน การลดของเสียและบรรจุภัณฑ์ การนำวัสดุกลับมาใช้ซ้ำและรีไซเคิล ตลอดจนการพัฒนาระบบตรวจสอบย้อนกลับที่ครอบคลุมตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำ โดยเฉพาะผู้ประกอบการที่มีคู่ค้าหรือเครือข่ายการผลิตในเวียดนาม ควรติดตามการบังคับใช้กฎหมายและมาตรฐานด้านคุณภาพสินค้า ฉลาก และการตรวจสอบย้อนกลับของเวียดนามอย่างใกล้ชิด รวมถึงพิจารณาความร่วมมือกับผู้ผลิตและผู้จัดจำหน่ายในท้องถิ่นเพื่อยกระดับมาตรฐานการดำเนินงานร่วมกัน นอกจากนี้ ควรพิจารณาใช้ประโยชน์จากกลไกสินเชื่อเพื่อสนับสนุนกิจกรรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และการรับรองมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อลดข้อจำกัดด้านเงินทุนและเพิ่มความน่าเชื่อถือของผลิตภัณฑ์ ทั้งนี้ แม้การปรับเปลี่ยนกระบวนการผลิตจะเพิ่มต้นทุนในระยะเริ่มต้น แต่สามารถช่วยลดต้นทุนพลังงานและวัตถุดิบ ลดความเสี่ยงทางการค้า และเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานในระยะยาว

ผู้ประกอบการไทยสามารถขยายตลาดในเวียดนามผ่านการนำเสนอสินค้าและบริการที่ตอบโจทย์การบริโภคอย่างยั่งยืน อาทิ ผลิตภัณฑ์เกษตรและอาหารที่ตรวจสอบแหล่งที่มาได้ บรรจุภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม วัสดุก่อสร้างคาร์บอนต่ำ อุปกรณ์ประหยัดพลังงาน เทคโนโลยีรีไซเคิล ระบบบริหารจัดการของเสียและโซลูชันด้านพลังงานสะอาด โดยเฉพาะนครโฮจิมินห์ซึ่งมีนโยบายผลักดันเศรษฐกิจหมุนเวียน การพัฒนาอุตสาหกรรมรีไซเคิล และระบบโลจิสติกส์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ขณะเดียวกัน ผู้ประกอบการไทยในประเทศสามารถใช้เวียดนามเป็นตลาดเป้าหมายสำหรับสินค้าและเทคโนโลยีดังกล่าว รวมถึงแสวงหาความร่วมมือกับภาคธุรกิจเวียดนามในการพัฒนานวัตกรรมและห่วงโซ่อุปทานที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ การสร้างจุดเด่นด้านความยั่งยืนควรดำเนินควบคู่กับการรักษาคุณภาพสินค้า ความคุ้มค่าด้านราคา และการแสดงหลักฐานรับรองที่ตรวจสอบได้ เพื่อเปลี่ยนกระแสการบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมให้เป็นโอกาสในการเพิ่มมูลค่าสินค้า ขยายตลาด และสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันในระยะยาว